

Vijesti Pol. svet(3)

STENOGRAFSKE BELEŠKE

PRIVREMENOG NARODNOG PREDSTAVNIŠTVA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

18. REDOVNI SASTANAK

PRIVREMENOG NARODNOG PREDSTAVNIŠTVA KRALJEVSTVA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

DRŽAN 10.-MAJA 1919. GODINE U BEOGRADU.

PRESEDAO :

Predsednik dr. Dragoljub M. Pavlović

SEKRETAR,

dr. Joca Manojlović.

Prisutni su gospoda ministri: Predsednik Ministarstva i zast. ministra spoljnjih poslova Stojan Protić; ministar finansija dr. Momčilo Ninčić; min. unutar-njih dela Svetozar Pribičević; min. pravde Marko Trifković; min. gradjevina Milan Kapetanović; Ministar za Ustavotvornu Skupštinu i Izjednačenje zakona dr. Albert Kramer; ministar za socijalnu politiku Gostinčar; ministar šuma i ruda Pavle Marinković; ministar za poljsku privredu Ševkija Gluhić.

Početak u 17 časova.

Predsednik dr. Dragoljub M. Pavlović: Gospodo, otvaram 18. redovni sastanak. Izvolite čuti protokol prošlog sastanka.

Sekretar dr. Joca Manojlović: čita protokol 17. redovnog sastanka Narodnog Predstavništva.

Predsednik dr. Dragoljub M. Pavlović: Ima li, gospodo, ko šta da primeti na ovaj zapisnik? (Nema.) Prema tomu se protokol prošlog sastanka prima. — Izvolite sada čuti molbe i žalbe.

Sekretar dr. Joca Manojlović saopštava molbe:

1. Molba Dušana Ž. Stojkovića, pešad. majora u penziji. Moli Narodno Predstavništvo za rešenje, da mu se isplaćuje cela majorska invalida mesto penzije.

2. Molba Anke ud. Milivoja Karaklajića, biv. sudskog praktikanta iz Užica. Moli Narodno Predstavništvo, da joj odredi stalnu mesečnu pomoć, pošto drugih sredstava za život nema.

Predsednik dr. Dragoljub M. Pavlović: Ove će se molbe i žalbe uputiti odboru za molbe i žalbe,

Izvolite sada čuti molbu narodnog poslanika Vojslava Šole za odsustvo.

Sekretar dr. Joca Manojlović čita molbu g. Vojslava Šole:
Telegram.

Narodno Predstavništvo

Beograd.

Mostar.

Dobio sam napadaj gihta u nogama, ne mogu putovati, molim dopust četrnaest dana dok ozdravim.
Vojslav Šola.

Predsednik dr. Dragoljub M. Pavlović: Odo-brava li Narodno Predstavništvo da se gospodinu narodnom poslaniku odobri to odsustvo? (O d o b r a - v a.) Odsustvo mu je odobreno.

Izvolite čuti interpelacije.

Sekretar dr. Joca Manojlović (čita): G. Vitomir Korać i drugovi upućuju interpelaciju na g. predsednika ministarskog Saveta i g. ministra unutrašnjih Dela zbog ukidanja ovogodišnje radničke proslave na 1. maja.

Interpelacija g. dra. Josipa Hohnjeca i drugova na gospodina predsednika ministarskog saveta o položaju i rešenju prekomurskih Slovenaca.

Gospodin Hohnjec i drugovi upućuju interpelaciju na gospodina ministra saobraćaja zbog povišenja tarife na južnim željeznicama.

(Vidi sve intereplacije na kraju sednice.)

Predsednik dr. Dragoljub M. Pavlović: Ove će se interpelacije uputiti dotičnim ministrima.

Gospodo! Ovog nam je časa stigla vijest, da je jedan naš drug, ugledni i vidjen političar, dugogo-

dišnji naš poslanik gospodin Milan Mostić umro u Francuskoj. Pozivam Narodno Predstavništvo, da mu dademo poštu. (Ustaju svi narodni poslanici i kliču: »Slava mu!«)

Imam jednu ugodnu dužnost da vam saopštim, da su u našu sredinu došli prvi predstavnici naroda našeg iz stare Srbije i Makedonije. Oni dolaze iz zemlje, koja je kolevka našeg državnog života, iz zemlje naše veličine i slave, iz zemlje naših careva i kraljeva, iz zemlje naših Nemanjića, iz zemlje, koja je najduže ostala pod robstvom, iz zemlje, za koju se je u novijoj istoriji dva puta prolevala srpska krv 1912. na Sitnici i Vardaru, 1913. na Bregalnici i prošle godine 1918., kad je uz pripomoć naših saveznika stara Srbija i Makedonija oslobođena.

Za onaj mali period od nekoliko meseci, koji se zove mir, a u stvari je bilo primirje, između 1913. i 1914. godine, mi nismo imali vremena, ni da se odmorimo, ni da odahnemo dušom od velikih napora i silnih žrtava, podnesenih u balkanskom ratu. I baš onda, kad smo se spremali, da odahnemo dušom i da uvedemo našu braću — u Staroj Srbiji i Makedoniji — u naš demokratski život, onda nas je mučki napala sa severa Austro-Ugarska, naš mnogo silniji neprijatelj, da nas slisti i uništi. Taj se je duel svršio pobedom našom i naše je pleme evo ujedinjeno. Prva briga je bila, da verni svom demokratskom zavetu pozovemo narod u Staroj Srbiji i Makedoniji, da ga konzultiramo, da se suvereno izjasni, koje ljude želi za svoje predstavnike u našem zajedničkom parlamentu. Narod se je izjasnio 30. marta ove godine i danas se nalaze u našoj sredini predstavnici našeg naroda, srpskog naroda iz srpske zemlje, Stare Srbije i Makedonije, da zajedno s nama svima rade na jedinstvu naše države i našeg narodnog života (Opšti pljesak i uzvici: Živeli!), prožeti istom ljubavlju i istom svešću o odgovornosti, koju svaki od nas nosi u ovom parlamentu, koji danas zasedava. (Uzvici: Živeli!)

Gospodo, posle ovog saopštenja prelazi se na dnevni red. Na dnevnom je redu podela Narodnog Predstavništva na sekcije. Pozivam gospodina sekretara, da čita imenik narodnih poslanika. Pre toga molim, da se izaberu tri kontrolora.

Sekretar Pera Jovanović (vadi listiće i čita): Mihajlo Škorić, Čeda Gagić, dr. Dušan Jojkić.

(Kontrolori zauzimaju svoje mesto.)

(Zatim sekretar vadi listiće sa imenima gg. poslanika po sekcijama.)

Predsednik dr. Dragoljub M. Pavlović: Gospodo, izvolite čuti kako su sekcije rasporedjene.

Sekretar Pera Jovanović (čita):

I. Sekcija.

1. Ante Gjukić,
2. Andrija Protić,

3. Aleksa Žujević.
4. dr. Velizar Janković.
5. Vojislav Šola.
6. Dragoljub Božinović.
7. dr. Dinko Puc.
8. Gjordje Zlatković.
9. Gjuro Džamonja.
10. dr. Edmund Lukinić.
11. dr. Ivan Lorković.
12. Ivan Kovačević.
13. dr. Ivan Kraus.
14. Josip Petejan.
15. Jaša Prodanović.
16. Josif Fon.
17. Janko Šimrak.
18. dr. Josip Hohneć.
19. Krsta Marković.
20. Kosta Timotijević.
21. Laza Popović.
22. Marinko Stanojević.
23. Milan Marjanović.
24. Mihajlo Škorić.
25. Milan Trifunović.
26. dr. Milan Jojkić.
27. Miloje Jovanović.
28. Melhior Čobal.
29. Nikola Pašić.
30. Petar Vuksanović.
31. Radoslav Agatonović.
32. Tihomir Konstantinović.
33. Trpko Žugić.
34. Franjo Smodej.
35. Dr. Franjo Janković.
36. Dr. Fran Voglar.
37. Dr. Uroš Krulj.

II. Sekcija.

1. Anton Sušnik.
2. Anton Jagić.
3. dr. Bogdan Medaković.
4. Božidar Popović.
5. dr. Velimir Deželić.
6. Vjekoslav Spinčić.
7. Vaso Muačević.
8. Vlada Savić.
9. Gjorgje Pejanović.
10. dr. Zdravko Kovačević.
11. Ivan Vesenjak.
12. dr. Ivan Novak.
13. Ivan Meštović.
14. dr. Jovan Manojlović.
15. Josip Kopač.
16. dr. Josip Smodlaka.
17. Jancz Štrcin.
18. dr. Ladislav Polić.
19. dr. Luka Čabrajić.
20. dr. Momčilo Ninčić.
21. Miladin Štefanović.

22. dr. Milenko Marković.
23. dr. Milan Sekulić.
24. Mita Klicin.
25. Milan Rojc.
26. Milutin Dragović.
27. Nastas Petrović.
28. Nikodije Miletić.
29. dr. Nikola Winterhalter.
30. dr. Pavle Pestotnik.
31. dr. Radovan Marković.
32. dr. Srdjan Budisavljević.
33. dr. Svetozar Ritig.
34. dr. Slavko Miletić.
35. Svetozar Gjorgjević.
36. dr. Stevan Simeonović-Čokić.
37. Tihomir Drašković.

III. Sekcija.

1. dr. Aca Bogdanović.
2. dr. Antun Korošec.
3. dr. Aleksander Mijović.
4. dr. Božo Vukotić.
5. Vasa Knežević.
6. dr. Vladimir Čorović.
7. Vlada Damjanović.
8. dr. Vladimir Čaldarević.
9. Grga Tuškan.
10. dr. Dušan Kecmanović.
11. dr. Dušan Popović.
12. Dimitrijé Popanić.
13. Don Juraj Biankini.
14. dr. Vidak Bustić.
15. dr. Dušan Vasiljević.
16. dr. Živko Prodanović.
17. dr. Ivo Krnić.
18. Ivan Kežžar.
19. Ilija Mihajlović.
20. Igor Štefanek.
21. Ilija Lumović.
22. Josif Bojinović.
23. Kosta Božić.
24. Ljuba Babić-Gjalski.
25. Mihajlo Jovanović.
26. dr. Mita Topalovački.
27. dr. Matko Laginja.
28. Marko Matanović.
29. dr. Otokar Ribar.
30. dr. Stanojlo Vukčević.
31. Sreten Kojlć.
32. dr. Stjepan Srkulj.
33. Savo Vukojić.
34. dr. Franjo Novak.
35. Franjo Grafenauer.
36. Čeda Kostić.
37. Šefkija Glukjć.

IV. Sekcija.

1. dr. Ante Tresić-Pavičić.
2. dr. Ante Pavelić.

3. Andrija Ovetković.
4. Antun Mihalović.
5. Adolf Ribnikar.
6. Blaško Bajić.
7. dr. Vojislav Besarović.
8. Većeslav Wilder.
9. dr. Gavro Manojlović.
10. Dragutin Vasić.
11. Gjorgje Nestorović.
12. dr. Ivan Polaček.
13. Joca Jovanović.
14. Jovan Šmitran.
15. dr. Jozo Sunarić.
16. Josif Rajačić.
17. dr. Lovro Pogačnik.
18. Mihajlo Ivanović.
19. Milan Kapetanović.
20. Mihajlo Ilić.
21. dr. Mehmed Spaho.
22. Marko Daković.
23. Milivoje Bašić.
24. dr. Mehmed beg Zečević.
25. Mišo Kutuzović.
26. Milutin Stanojević.
27. Milan Nedeljković.
28. Peroslav Paskiević.
29. Pera Miloradović.
30. Ranko Obradović.
31. Suljaga Salihagić.
32. Stojan Kostić.
33. dr. Stjepan Kukrić.
34. Stojan Protić.
35. Fran Ljubomir Galić.
36. dr. Henrik Krizman.
37. Šukrija Kurtović.

V. Sekcija.

1. dr. Albert Kramer.
2. Andrija Radović.
3. Borivoje Popović.
4. Velislav Vulović.
5. dr. Vjekoslav Kukovec.
6. Velislav Mihajlović.
7. Valerijan Pribičević.
8. dr. Dragoljub Pavlović.
9. Don Stanko Banić.
10. Dragić Mucić.
11. Dušan Taušanović.
12. Živojin Šobić.
13. Živojin Zlatković.
14. Živojin Tajić.
15. dr. Žarko Miladinović.
16. Ibrahim Sarić.
17. dr. Ivan Pošćić.
36. dr. Halid beg Hrasnica.
37. Husnija Džumrugdžić.

18. dr. Ivan Marija-Čok.
19. Milan Matković.
20. Miroslav Kulmer grof.
21. dr. Miladin Švinjarev.
22. Milovan Lazarević.
23. Mihajlo V. Ilić.
24. dr. Makso Rošić.
25. Mita Gjorgjević.
26. dr. Nikola Subotić.
27. Pera Jovanović.
28. dr. Sava Ljubibratić.
29. dr. Stipan Vojnić-Tunić.
30. Slavko Henč.
31. Sava Bajkić.
32. Todor Božović.
33. dr. Tugomir Alaupović.
34. Uroš Lomović.
35. Franjo Pišek.
36. Franjo Poljak.
37. Cezar Akačić.

VI. Sekcija.

1. dr. Aleksander Roknić.
2. Ahmed Salibegović.
3. dr. Vojislav Marinković.
4. dr. Vjekoslav Jelavić.
5. Vilim Bukšeg.
6. Vitomir Korać.
7. Gligorije Jeftanović.
8. dr. Grgur B. Angjelinović.
9. Dragutin Pečić.
10. Dragoljub Joksimović.
11. Gjoka Bračinac.
12. dr. Ejub Mujezinović.
13. Živojin Rafailović.
14. Živan Bitolić.
15. Ivo Evetović.
16. Ivan Perišić.
17. Ivo Grisogono.
18. Ilija Ilić.
19. dr. Josip Lovrenčić.
20. Jovo Banjanin.
21. Kosta Kujundžić.
22. dr. Mita Mušicki.
23. dr. Mato Drinković.
24. dr. Melko Čingrija.
25. Mijo Etinger.
26. Martin Matić.
27. Marko Trifković.
28. Mihajlo P. Radivojević.
29. Paja Dragić.
30. Sima Berić.
31. Sima Eraković.
32. Svetožar Hadžić.
33. Svetožar Pribičević.
34. Stojan Ribarac.
35. Todor Stanković.

VII. Sekcija.

1. Andrija Stanić.
2. Antun Kristan.
3. dr. Ante Trumbić.
4. Atanasije Šarković.
5. Bogdan Mihajlović.
6. dr. Vojislav Veljković.
7. Velja Vukičević.
8. Dimitrija Mašić.
9. Dimitrija Zakić.
10. Dragiša Lapčević.
11. dr. Dragutin Lončar.
12. Danilo Dimović.
13. dr. Dušan Peleš.
14. dr. Gjuro Šurmin.
15. dr. Živko Petričić.
16. Živojin Zlatanović.
17. dr. Živko Nježić.
18. dr. Živko Bertić.
19. dr. Ivan Ribar.
20. dr. Ivan Švegel.
21. Joca Selić.
22. Josip Gostinčar.
23. Janez Brodar.
24. Kosta Stojanović.
25. dr. Lavoslav Hanžek.
26. dr. Milutin Mažuranić.
27. Mihajlo Blagojević.
28. Milorad Pavlović.
29. Maksim Gjurković.
30. Milorad Drašković.
31. dr. Svetislav Popović.
32. Stanko Pavičić.
33. dr. Franjo Šambach.
34. Kerubin Šegvić.
35. Hadži Hamid Svrzo.
36. Čeda Gagić.

Predsednik dr. **Dragoljub M. Pavlović**: Ja molim sekcije, da se sastanu sutra u 10 časova pre podne, da se konstituišu i da svaka izbere po jednoga člana za zakonski predlog o zaštiti dece.

Gospodo! Ovim je iscrpljen dnevni red. Ovu sednicu zaključujem, a drugu zakazujem za utornik popodne u 16 časova, s ovim dnevnim redom:

1. Izbor predsednika i jednog člana glavne kontrole, a kao druga tačka dnevnoga reda biće: Izveštaj verifikacionog odbora.

Prima li Narodno Predstavništvo ovaj dnevni red? (Prima.)

Molim vas, gospodo, u ponedeljak popodne, u četiri sata, biće skupštinska konferencija.

Sednica je zaključena u 18.15 časova.

Video Sekretar:
Dr. **Joca Manojlović**.

Interpelacije

18. redovnog sastanka

narodnog predstavništva

držanog na dan 10. maja 1919. godine u Beogradu.

Interpelacija

narodnog poslanika Vitomira Korača i drugova na gosp. predsednika Ministarskog Saveta i g. Ministra unutarnjih poslova radi zabrane ovogodišnje radničke proslave 1. maja.

Ove je godine na cijelom teritoriju kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca zaključkom Ministarskog Saveta zabranjena radnička proslava 1. maja. Zabranjene su bile svagdje javne skupštine i običajni op-hodi, pa su posvuda bile spremljene velike vojničke i policajne mere. Usuprot toga slovenska je vlada na svoju ruku i odgovornost dozvolila proslavu 1. maja u punom opsegu, pa je u Slovenskoj proslava prošla u najboljem redu i miru. Isto tako i po ostalim krajevima naše države, gdje je proslava bila dozvoljena, prošla je u najboljem redu i miru. Samo tamo, gdje je proslava bila zabranjena, došlo je bilo do demonstracija, do sukoba s policijom i do generalnih štrajkova. Do ozbiljnih nemira nije ipak nigdje došlo, što znači, da je zabrana proslave bila sasvim suvišna.

Pitamo stoga:

1. Zašto je Ministarski Savet ove godine zabranio proslavu 1. maja i time radničku klasu skućio u njenim političkim pravima?
2. Kakovi su rezultati ove zabrane?
3. Kani li vlada i u buduće sužavati radničkoj klasi slobodu sastajanja, čime to opravdava i kako to dovodi u suglasje s postojećim zakonima?

U Beogradu, dana 9. maja 1919. god.

Vilim Bukšeg s. r.
V. Kristan s. r.
Dr. Lončar s. r.
Jos. Kopač s. r.

Vitomir Korač s. r.
Čobal s. r.
Petejan s. r.

Interpelacija

narodnega poslanika dra. Jos. Mohnjeca in tovarišev na ministrskega predsednika, vodečega posle zunanjega ministristva o položaju in rešitvi prekmur-skih Slovencev.

Svetovna vojna je z orjaško močjo sile in ideje odprla grobove, v katerih so stoletja ležali slovanski narodi, pahnjeni v narodno in politično smrt od vzporedno in vzajemno delujočega nemškega in madžarskega imperializma.

Grobovi se odpirajo za vstajenje. Če nekateri udje ostanejo v grobu, je vstajenje nepopolno in nezadovoljivo. V pojmu vstajenja je obseženo oživljenje

in zajamčen povzdig vseh udov. Narodni organizem, od katerega so odsekani integralni deli, je okrajak, podoben vojnemu invalidu. Na tisoče in stotisoče je invalidov-posameznikov, ki so obžalovanja vredni produkt vojne. Še bolj obžalovanja vredno bi bilo, če bi mirovna konferenca v Parizu ustvarila invalide-države.

Iz groba vstali slovenski narod tvori z bratskim srbskim in hrvatskim narodom edinstven državni organizem. V tem organizmu Slovenci na žalost še pogrešamo močno, za življenje sposobne, po življenju hrepeneče ude.

Naše kraje, ki jih obseva in ogreva toplo južno solnce ter poljublja Jadransko morje, hoče nenasitni italijanski imperializam odtrgati od našega živega narodnega telesa in jih spremeniti v groblje potujčene zemlje, kamor bo vsak narodno zavedni Slovenec zmira v duhu romal vsled one neodoljive sile, ki je lastna spominu na naše mrtve in ki ob njihovih grobovih ne žaluje samo, marveč se tudi nadeja življenja ter ga pripravlja.

Pa tudi premaganca svetovne vojne, nemški in madžarski imperializem, nočeta iz svojega smrtonosnega objema spustiti slovenske zemlje in slovenskih duš.

Še vedno tužni slovenski Korotan! Kako te je nemško-nacionalno tiranstvo zakopalo tako globoko v grob, da te celo svetovna vojna doslej še ni mogla izkopati iz njega! Ali si ti, ki si bil zibel slovenske narodnosti, določen za to, da postaneš mrliška krsta tudi za kraje, v svoji soseščini? V zadnji uri bodi vam poklicanim činiteljem izrečen najnunejši opomin, da za slovenski Korotan stvorijo sve, kar je njihova dolžnost in njihova moč, sicer jih bo sodobnost in prihodnjost morala uvrstiti pod one, ki so grobarji slovenstva na Koroškem in sploh na naši severni državni mejji.

Še obupnejše donijo klici tistih naših bratov, ki prebivajo onstran Mure, na Ograkem. Že tolikokrat so dvignili svoj glas, proseč, naj bi jim njihovi močnejši in srečnejši bratje prišli na pomoč. Pomoči pa ni bilo od nikoder. Slovak je rešen madžarskega tiranstva, rešil ga je močnejši brat Čeh. Ogrski Rusin je oproščen svojih spon s pomočjo svojih bratov izven Ogrske. Ogrskega Romuna, je osvobodila nacionalna armada, ter ga je vpostavila za gospodarja na razširjenem ozemlju. Le ogrski Slovenci je še danes suženj. Narodno in politično ga še vedno davi in gnjavi madžarski nacionalizem, madžarski boljše-

vizem pa mu ropa imetje, pali njegove hiše, pustoši njegova polja.

Prekmurski Slovenci, ki skrivoma prihajajo preko meje, obupno tožijo, kako žalostne, in nezno-sne razmere sedaj vladajo na Ogrskom. Reda in varnosti ni nikjer. Podivjane tolpe ropajo in plenijo pri ubogih slovenskih kmetih, ki so brez vsake zaščite in nimajo nobene pravice. Po nekod se je ljudstvo oprlo zoper boljševika. V nekaterih krajih, kakor v Landavi, pa so zopet zmagali boljševiki, ki so se strašno maščevali nad tamošnjim prebivalstvom; okoli 16 odličnih oseb so povsili, kakšnih trideset pa so odpeljali s seboj. V okolici Belatine, Sobote in Cankove so se boljševičke čete odstranile, pa vzele se s seboj, kar so mogle, zlasti živila, konje, vozove itd. V Gornji Lendavi so boljševiki priredili shod in ker se ljudstvo ni odzvalo povabilu, so v okolici zgrabili 25 kmetov in gospoda župnika in so jih odvlekli s seboj. Kjer se še držijo, boljševičke tolpe, od tam ljudje trumoma bežijo v kraje, kjer ni takih tolp. — Groza nas obdaja, tako mi je koncem preteklega mesca pisal nek prekmurski Slovenec, ko moramo gledati, da so naša polja postala bojišča in naše vasi zbirališča raznim nevarnim tolпам. Vse nam bodo pojedli, pokradli in opustošili, narod bo pa pomanjkanja umiral. Manjka nam zlasti tudi soli. Ker ljudje jedo nesoljene jedi, so nastopile različne črevesne bolezni. Ne dajo nam nič, vzamejo ali, kakor se dandanašnji lepše reče, zrekrvirirajo pa vse. Nedavno je tudi prišla neka, po večini židovska komisija, da bi po ogrskem Slovenskem rekrvirirala. Ker so boljševičke tolpe ljudem prej že vse pobrali, ljudje niso hoteli in tudi niso mogli ničesar dati. Židovi so potem odšli in zagrozili, da pridejo nazaj z oboroženimi tolпамi.

Takšen je torej dejanski položaj v Prekomurju. Če bo tudi boljševizem formalno premagan, bodo vendar razdivjane, delomrne tolpe se že vedno pojavljale in kot sredstvo v rokah madžarskih in madžaronskih elementov trpinčile slovensko ljudstvo ter ga politično držalo v madžarski sužnosti.

Zakaj, tako, v prej omenjenom pismu vpraša prekmurski Slovenec, naš jugoslovansko državo, koje del smo po prirodni pravu in po Wilsonovih načelih, katera so podlaga bodočega miru, ne vzame pod svojo zaščito in oblast? Ali smo res obsojeni, da umremo in da nas zbrisejo s površja zemlje? Gotovo ni tako zapuščenega naroda v Evropi kot smo mi prekmurski Slovenci.

Podpisani torej vprašajo:

1. Ali so g. ministrskemu predsedniku (voditelju ministrstva zunanjih zadev) znane te žalostne in nevzdržne razmere v slovenskem Prekomurju?

2. Ali je vlada voljna v zadnji uri, predno še ne bo prepozno, vzeti slovensko Prekmurje pod krepko zaščito in storiti one korake, ki so odločilni

in potrebni, da se ta slovenska zemlja reši in ohrani za jugoslovansko državo?

V Beogradu, dne 6. majnika 1919.

Interpelacija

narodnega poslanika dr. Hohnjeca, dr. Lovro Pogačnika in tovarišev na ministra saobračaja zavaljo povišanja tarife na južni železnici.

Železnične tarife so se dvigale vedno višje in višje, čim dalje je trajala vojna. Južna železnica je tarifa za osebni in prtljačni promet 1. februarja 1917. zvišala za 30%, 15. januarja 1918. pa za 50%. Za brzovozni in tovorni promet so se tarifni postavki 1. februarja 1917. zvišali za 25—30%. 1. januarja 1916. pa za brzovozno blago, tovarno blago po klasifikaciji I. razreda in zaporno blago za 50%; drugi blagovni tarifi so dobili takozvano naklado za obratne stroške, ki je odpadla s 1. novembrom 1918.; vsi tarifi so se zvišali za 70%, premog pa samo za 40%.

Vse te povišbe so se utemeljevale z veliko draginjo in z rastočimi stroški, povzročenimi vsled vojne. Občinstvo je pričakovalo, da bo s koncem vojne tudi konec izrednemu poviševanju voznih cen za prevoz oseb, prtljage in blaga. Pa se je bridko varalo. Največje povišanje je prišlo pol leta po končani vojni.

Uprava južne železnice je namreč, kakor je objavila v »Uradnem listu« deželne vlade za Slovenijo dne 14. aprila 1919. z odobrenjem ministarstva saobračaja (broj 2593 iz leta 1919.) z velaynostjo od dne 18. aprila 1919. dalje do preklica, oziroma do izvedbe po tarifi, na svojih progah v območju kraljevstva Srba, Hrvata in Slovenaca pristojbine za prevažanje oseb, psov, prtljage, ekspresnega blaga in časnikov v zavitkih, cene peronskih listov in posebnih vlakov povišala za 200%. To povišanje se nanaša glede osebnega prometa na tarife po stanju z dne 15. januarja 1918., glede prtljažnega prometa na tarife po stanju z dne 15. februarja 1918.

Na vsa ta navedena zvišanja je 200%-no zopetne zvišanje naravnost nečuveni, ker najobčutnejše obremenjuje delavski, kmetijski in obrtni stan ter povečuje že itak neznosno visoko ceno živil in drugega blaga. Vrh tega je nevarnost da se osebni in blagovni promet omejni pod skrajno mejo potrebnosti ter se tako oškoduje ne samo zasebni interesi, marveč tudi splošno narodno gospodarstvo.

Tega poviška južna železnica nikakor nemore opravičiti s tem, da je povišala plače svojim uslužbencem, ker to povišanje ni v nobenem razmerju z 200%-nim tarife. Ministarstvo saobračaja je bilo dolžno varovati koristi ljudstva pri odobritvi nove

tarife. Opozarjamo pri tem v škodo ministra na dejstvo, da se je južna železnica na ozemlju Nemške Avstrije istočasno zadovoljila s sledečim povišanjem voznih cen: II. razred za 100%, drugi razred za 66, 2/3%, III. razred za 50%.

Ta neednakost v povišanju služi destruktivnim elementom ob meji za rovarjenje zoper našo dr.avo, češ, da ista manj varuje gospodarske interese svojih državljanov nego sosedna nemška država.

Podpisani torej vprašajo:

1. Iz katerih razlogov je ministarstvo saobračaja odobrilo gori navedeno pretirano povišanje vozne tarife na južni železnici?

2. Zakaj ministarstvo v tej stvari ni prej stopilo z zastopniki naroda v stik?

3. Ali je gospod minister voljan takoj preklicati odobrenje pretiranega poviška zlasti za III. razred in za blagovni promet?

Beograd, dne 9. maja 1919.

Dr. Jos. Hohnjec, s. r.

Fon, s. r.

Dr. Lovro Pogačnik, s. r.

D. St. Banič, s. r.

J. Brodar, s. r.

Pišek, s. r.

J. Štercin, s. r.

Sušnik, s. r.

Dr. Schaubach, s. r.

